

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/53/2019
Identifikačné číslo spisu:	1716010137
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:1716010137.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí konanom 18. decembra 2019 v Bratislave, v trestnej veci obvineného L. F. E. pre zločin týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 2 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 v spojení s § 123 ods. 3 písm. d), písm. e), písm. i) Trestného zákona, o dovolaní obvineného L. F. E. proti rozsudku Okresného súdu Pezinok, sp. zn. 1T/29/2016 z 22. júna 2016, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. F. E. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Pezinok na hlavnom pojednávaní dňa 22. júna 2016 rozsudkom, sp. zn. 1T/29/2016, postupom podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku schválil dohodu o vine a treste uzavretú 22. júna 2016 medzi Okresnou prokuratúrou Pezinok a obvineným L. F. E. (a ďalšou obvinenou), podľa ktorého obvineného L. F. E. uznal za vinného zo spáchania zločinu týrania blízkej osoby a zverenej osoby podľa § 208 ods. 1 písm. a), písm. b), ods. 2 písm. a) Trestného zákona formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona účinného do 31. decembra 2015 a za použitia § 123 ods. 3 písm. d), písm. e), písm. i) Trestného zákona na skutkovom základe, že:

- od roku 2007 do 24. marca 2013 v meste X., v rodinnom dome na adrese C. X, E. a na iných miestach v okrese Pezinok v rôznych prenajatých bytoch spôsobovali utrpenie svojim maloletým dcéram Q., nar. XX. P. XXXX a Z., nar. XX. P. XXXX a to tak, že ich opakovane bójavali remeňom, palicou a varechou po rukách, sedacích svaloch a chrbte, hasili na ich tele cigarety, trhali im vlasy, nechávali ich hodiny kľačať na kolenách, vulgárne im nadávali a vyhrážali sa im, že ak niečo niekomu povedia, tak im ublížia, že pôjdu do detského domova a taktiež im odopierali spánok hlasným púšťaním rádia a televízora, zatvárali ich po tme do kúpeľne, pričom obvinený L. F. E. dňa 4. marca 2012 na dvore rodinného domu, kde sa v tom čase rodina zdržiavala, hodil drevenú paličku nezistených rozmerov do okna maloletej Z., nar. Y., čím jej spôsobil amaurózu (slepotu) ľavého oka.

Za to obvinenému L. F. E. súd uložil podľa § 208 ods. 2 Trestného zákona, § 36 písm. l) Trestného zákona, § 37 písm. m) Trestného zákona, § 123 ods. 3 Trestného zákona, § 38 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 4 Trestného zákona, § 42 ods. 1 Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 9 (deväť) rokov a 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého zaradil obvineného podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Podľa § 73 ods. 1, ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona obvinenému uložil ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Zároveň podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd zrušil výrok o treste trestného rozkazu Okresného súdu Pezinok, sp. zn. 38T/8/2015 z 13. februára 2015, právoplatného 14. septembra 2015 a rozsudku Okresného súdu Pezinok, sp. zn. 38T/60/2015 z 10. mája 2016, ako aj všetky ďalšie rozhodnutia na tento výrok obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad.

Predmetný rozsudok Okresného súdu Pezinok o schválení dohody o vine a treste nadobudol právoplatnosť podľa § 334 ods. 5 Trestného poriadku jeho vyhlásením, teda 22. júna 2016.

Proti označenému rozsudku Okresného súdu Pezinok podal obvinený prostredníctvom obhajcu dovolanie z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že bolo porušené právo na obhajobu zásadným spôsobom. Obvinený v podanom dovolaní poukázal na dva aspekty trestnej veci.

Prvým je porušenie práva na obhajobu, nakoľko nedošlo k zohľadneniu dôvodu povinnej obhajoby podľa § 37 ods. 2 Trestného poriadku a to už v rámci prípravného konania. Pri zodpovednom prístupe k nepretržitému skúmaniu podmienok povinnej obhajoby musel už v prípravnom konaní policajt, prípadne prokurátor nadobudnúť pochybnosť o spôsobilosti obvineného sa náležite obhajovať. Nevyhnutnosť takéhoto vyhodnotenia stavu obvineného je priamo zistiteľná a odvoditeľná z realizovaného znaleckého dokazovania vo vzťahu k psychickému stavu obvineného, ktorý jednoznačne konštatuje existenciu psychickej závislosti na strane obvineného k alkoholu a ďalším omamným a psychotropným látkam. Znalecký posudok bol vypracovaný 15. júna 2015 a k ustanoveniu obhajcu došlo 23. mája 2016. Neustanovenie obhajcu v prípravnom konaní je zásadným porušením práva na obhajobu, čo sa prejavilo v podobe pasívnej formy obrany zvolenej zo strany obvineného. Včasné ustanovenie obhajcu by mohlo znamenať odlišnú formu obhajoby obvineného v prípravnom konaní.

Druhým je porušenie práva konať v jazyku, ktorému obvinený rozumie a s tým spojeným právom na tlmočníka. Obvinený je totiž príslušníkom Rumunskej republiky a z uvedeného dôvodu mal byť preto explicitne poučený už pri prvom úkone v rámci trestného konania, že má právo na tlmočníka ak neovláda jazyk, v ktorom sa konanie vedie. Zo zápisnice o výsluchu obvineného z 19. januára 2015 je však zrejmé, že k takémuto výslovnému upovedomeniu o tomto práve obvineného nedošlo, a to aj napriek skutočnosti, že orgán činný v trestnom konaní disponoval vedomosťou o štátnej príslušnosti obvineného k inej krajine. K prijatiu obsahu dohody došlo priamo v rámci pojednávania, kde bola daná dohoda aj schválená. Je preto možné predpokladať, že obvinenému nebol daný inštitút dostatočne vysvetľovaný, a to aj s poukazom na pomerne vysokú úroveň právneho formalizmu pri danom úkone, na ktorého pochopenie je potrebná vyššia úroveň znalosti slovenského jazyka, ktorou obvinený nemusel disponovať. Obvinený v čase prípravného konania nedisponoval potrebnými prostriedkami na zvolenie si obhajcu vo vlastnej réžii.

K dovolaniu obvineného sa vyjadril prokurátor Okresnej prokuratúry Pezinok, ktorý navrhol dovolanie obvineného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť, pretože neboli splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

V podanom vyjadrení uviedol, že podľa znaleckého posudku vedomie obvineného bolo v čase vyšetrenia neporušené, význam situácie chápal, myslenie bolo primerané tempu a koherentné, bez štrukturálnych porúch či bludných patologických obsahov. Poruchy vnímania zistené neboli, intelektové funkcie neboli porušené a zodpovedali veku a vzdelaniu obvineného. Obvinený trpí poruchou osobnosti, ktorá sa

prejavuje maladaptívnym správaním a toto správanie nie je spojené s problémom pochopiť spoločenské normy a morálku, ale skôr je spojené s emocionálnou plytkosťou vo vzťahu k druhým. Podľa znaleckého posudku u obvineného bola pozorovaná nízka miera ľútosti za svoje činy a pohotovosť racionalizovať vlastné antisociálne správanie a nebola u neho zistená žiadna duševná porucha, ktorá by patologicky ovplyvnila obvineného, a preto nie je potrebné skúmať duševný stav obvineného. Bol konštatovaný normálny stupeň intelektuálnej vyspelosti obvineného. Podľa znaleckého posudku L. F. E. je schopný vnímať podstatu právnych noriem určujúcich základné spoločenské pravidlá správania sa. Diagnostikovaná rozvinutá závislosť od návykových látok má výpovednú hodnotu k uloženiu ochranného opatrenia a nie k aplikácii ustanovenia § 37 ods. 2 Trestného poriadku. Obvinenému nebol ustanovený obhajca ani v iných trestných veciach, pričom z dátumov vydania odsudzujúcich rozhodnutí vyplýva, že išlo o to isté obdobie (trestný rozkaz Okresného súdu Pezinok zo dňa 13. februára 2015, sp. zn. 38T/8/2015, rozsudok Okresného súdu Pezinok zo dňa 10. mája 2016, sp. zn. 38T/60/2015). K právu na tlmočníka uviedol, že obvinený žije na území Slovenskej republiky od 16 rokov, žil v manželskom zväzku s občiankou Slovenskej republiky, prevažnú časť obdobia po príchode na Slovensko strávil na jeho území a aj tu pracoval. Poukázal na komunikáciu obvineného so súdom, pričom všetky uvedené úkony boli realizované v slovenskom jazyku. V neposlednom rade poukázal na písomnosť obvineného z 8. augusta 2017 adresovanú Generálnej prokuratúre, spísanú v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Leopoldov vlastnoručne a v slovenskom jazyku. Absenciu paragrafového znenia poučenia v rámci zápisnice o výsluchu obvineného považuje za nepodstatnú a jedná sa maximálne o formálny nedostatok zápisnice. K uzatvoreniu dohody o vine a treste došlo za prítomnosti ustanoveného obhajcu a podľa zápisnice o hlavnom pojednávaní až po porade s obhajcom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) avšak zistil, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť na neverejnom zasadnutí, pretože bolo podané neoprávnenou osobou podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku a to spravujúc sa nasledovným dôvodom:

Podľa § 334 ods. 4 Trestného poriadku ak súd dohodu o vine a treste schváli, potvrdí to rozsudkom, ktorý verejne vyhlási. Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie ani dovolanie okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku právoplatné rozhodnutie súdu druhého stupňa môže dovolaním napadnúť z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 Trestného poriadku

- a) generálny prokurátor proti ktorémukoľvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

Z citovaných ustanovení vyplýva, že proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste, možno podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Aj keď v § 334 ods. 4 Trestného poriadku nie je špecifikovaný konkrétny subjekt, ktorému toto právo prislúcha, treba ho vykladať v spojení s § 369 ods. 1 Trestného poriadku, z ktorého vyplýva, že oprávnený na podanie dovolania v tomto prípade je len minister spravodlivosti (na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby) a to z dôvodu, že ide o rozhodnutie súdu prvého stupňa (na rozdiel od obvineného a generálneho prokurátora, ktorí sú podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku oprávnenými osobami na podanie dovolania len proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa).

Vyššie uvedené je v súlade s rozhodnutím č. 12 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a

rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 1/2017 z ktorej vyplýva, že ustanovenie § 257 ods. 5 a ustanovenie § 334 ods. 4 Trestného poriadku nemožno vykladať izolovane, ale v súhrne s ďalšími ustanoveniami upravujúcimi postup v konaní o dovolaní, a to ustanoveniami § 369 ods. 1 a ods. 2 a § 372 ods. 1 (veta prvá) Trestného poriadku. V zmysle uvedeného proti rozsudku, ktorý bol vyhlásený po prijatí vyhlásenia obvineného o priznaní viny (§ 257 ods. 5 Trestného poriadku) a proti rozsudku, ktorým súd schválil dohodu o vine a treste (§ 334 ods. 4 Trestného poriadku) dovolanie môže podať len minister spravodlivosti, a to na podnet obvineného alebo na podnet inej osoby [§ 369 ods. 1, § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, § 372 ods. 1 Trestného poriadku].

Kedže v posudzovanom prípade bolo dovolanie podané obvineným a nie ministrom spravodlivosti, bolo preto podané neoprávnenou osobou a dovolací súd na neverejnom zasadnutí, bez meritórneho preskúmania veci podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku musel dovolanie obvineného odmietnuť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.